

TEISINGUMO TEISMO (didžioji kolegija) SPRENDIMAS

2011 m. spalio 18 d.*

Byloje C-406/09

dėl *Hoge Raad der Nederlanden* (Nyderlandai) 2009 m. spalio 16 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2009 m. spalio 21 d., pagal EB 234 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Realchemie Nederland BV

prieš

Bayer CropScience AG

TEISINGUMO TEISMAS (didžioji kolegija),

kurį sudaro pirmininkas V. Skouris, kolegijų pirmininkai A. Tizzano, J.N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts, J.-C. Bonichot, A. Prechal, teisėjai A. Rosas, R. Silva de Lapuerta, K. Schiemann E. Juhász, D. Šváby, M. Berger (pranešėjas) ir E. Jarašiūnas,

* Proceso kalba: olandų.

generalinis advokatas P. Mengozzi,
posėdžio sekretorė M. Ferreira, vyriausioji administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2011 m. sausio 25 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- *Realchemie Nederland BV*, atstovaujamos *advocaat* J.A.M. Janssen ir *Recht-
sanwalt* T. Diekmann,

- Nyderlandų vyriausybės, atstovaujamos C. Wissels,

- Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos J. Möller ir S. Unzeitig,

- Europos Komisijos, atstovaujamos A.-M. Rouchaud-Joët ir R. Troosters,

susipažinęs su 2011 m. balandžio 5 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (OL L 12, 2001, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 4 t., p. 42) 1 straipsnio ir 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/48/EB dėl intelektinės nuosavybės teisių gynimo (OL L 157, p. 45; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 17 sk., 2 t., p. 32) 14 straipsnio išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant ginčą, kilusį tarp *Realchemie Nederland BV* (toliau – *Realchemie*) ir *Bayer CropScience AG* (toliau – *Bayer*) dėl šešių *Landgericht Düsseldorf* priimtų sprendimų, kuriais šis teismas, gavęs *Bayer* pareiškimą, grindžiamą teiginiu, kad buvo pažeistas patentas, uždraudė *Realchemie* importuoti į Vokietiją, ten laikyti tam tikrus pesticidus ir jais prekiauti, vykdymo Nyderlanduose.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

Reglamentas Nr. 44/2001

3 Reglamento Nr. 44/2001 6 ir 7 konstatuojamosiose dalyse nurodyta:

„(6) Siekiant įgyvendinti laisvą civilinėse ir komercinėse bylose priimtų sprendimų judėjimą, reikia numatyti, kad jurisdikciją ir teismo sprendimų pripažinimą bei vykdymą reguliuojančias taisykles reglamentuotų privalomas ir tiesiogiai taikomas Bendrijos teisinis dokumentas.

(7) Būtina, kad šio reglamento taikymo sritis apimtų visas pagrindines civilines ir komercines bylas, išskyrus aiškiai nustatytas bylas.“

4 Reglamento Nr. 44/2001 16 ir 17 konstatuojamosiose dalyse numatyta:

„(16) Tarpusavio pasitikėjimas, vykdam teisingumą Bendrijoje, pateisina valstybėje narėje priimtų teismo sprendimų automatišką pripažinimą, nepradedant jokio proceso, išskyrus tuos atvejus, kai kyla ginčas.

(17) Vadovaujantis tuo pačiu tarpusavio pasitikėjimo principu, vienoje valstybėje narėje priimto teismo sprendimo vykdymo kitoje valstybėje narėje procesas turi būti veiksmingas ir greitas. Tuo tikslu teismo sprendimas turėtų būti paskelbtas vykdytinu automatiškai, formaliai patikrinus pateiktus dokumentus, nepaliekant teismui jokios galimybės savo iniciatyva nurodyti bet kokią sprendimo nevykdymo pagrindą pagal šį reglamentą.“

5 Reglamento Nr. 44/2001 19 konstatuojamojoje dalyje nurodyta:

„Reikėtų užtikrinti [1968 m. rugsėjo 27 d. Konvencijos dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose vykdymo (OL L 299, 1972, p. 32, toliau – Briuselio konvencija)] ir šio reglamento tęstinumą ir tuo tikslu nustatyti pereinamąsias nuostatas. Tęstinumą taip pat turi užtikrinti Europos Bendrijų Teisingumo Teismas, aiškindamas Briuselio konvenciją, o 1971 m. Protokolas [dėl Teisingumo Teismo įgaliojimų ją aiškinti, iš dalies peržiūrėtas ir pakeistas (OL C 27, 1998, p. 28)] turėtų būti toliau taikomas byloms, kurios dar nebus išspręstos įsigaliojus šiam reglamentui.“

6 Šio reglamento 1 straipsnio 1 ir 2 dalys išdėstytos taip:

„1. Šis reglamentas taikomas civilinėse ir komercinėse bylose, neatsižvelgiant į teismo pobūdį. Jis ypač netaikomas mokesčių, muitinių arba administracinėms byloms.“

2. Šis reglamentas netaikomas:

- a) fizinių asmenų statusui arba teisnumui ir veiksniumi, nuosavybės teisėms, susijusioms su santuokiniais ryšiais, testamentais ir paveldėjimu;
- b) bankrotui, nemokių bendrovių arba kitų juridinių asmenų likvidavimo procesams, teisiniams priemonėms, kompromisiniams susitarimams ir panašioms byloms;
- c) socialiniam draudimui;
- d) arbitražui.“

7 Pagal šio reglamento 32 straipsnį „šiam reglamente „teismo sprendimas“ reiškia bet koki valstybės narės teismo sprendimą, nepaisant to, kaip jis yra įvardijamas, įskaitant dekretą, įsakymą, nutartį ar teismo įsakymą, o taip pat ir teismo pareigūno nurodymą dėl sumokėtino žyminio mokesčio bei išlaidų, susijusių su bylos nagrinėjimu“.

8 Reglamento Nr. 44/2001 34 straipsnyje nustatyta:

„Teismo sprendimas nėra pripažįstamas:

<...>

- 2) jei jis buvo priimtas atsakovui nedalyvaujant procese, ir jei atsakovas neturėjo galimybės laiku ir tinkamu būdu gauti bylos iškėlimo arba lygiaverčio dokumento, kad galėtų susitarti dėl savo gynybos, išskyrus jei atsakovas nepradėjo proceso siekdamas apskūsti tokį sprendimą, kai tai jam buvo įmanoma padaryti;

<...>“

- 9 Šio reglamento 43 straipsnis išdėstytas taip:

„1. Bet kuri šalis gali apskūsti nutartį, susijusią su prašymu dėl teismo sprendimo paskelbimo vykdytinu.

2. Skundas turi būti pateiktas III priedo sąraše nurodytam teismui.

3. Skundas nagrinėjamas pagal konfliktų sprendimo tvarką [ginčo teisenos procedūrą] reglamentuojančias taisykles.

4. Jeigu šalis, kurios atžvilgiu prašoma vykdyti sprendimą, neatvyksta į apeliacinį teismą [teismą], nagrinėjančią bylą, susijusią su pareiškėjo pateikta apeliacija [pateiktu skundu], 26 straipsnio 2–4 dalys taikomos netgi tuomet, kai šalies, kurios atžvilgiu prašoma vykdyti sprendimą, nuolatinė gyvenamoji vieta yra bet kurioje valstybėje narėje [yra ne valstybėje narėje].

5. Skundas dėl sprendimo paskelbimo vykdytinu turi būti priimtas [pateiktas] per vieną mėnesį nuo įteikimo. Jeigu šalies, kurios atžvilgiu prašoma vykdyti sprendimą, nuolatinė gyvenamoji vieta yra valstybėje narėje, kitoje nei valstybė narė, kurioje sprendimas buvo paskelbtas vykdytinu, laikotarpis, per kurį jį galima apskūsti, yra du mėnesiai ir skaičiuojamas nuo jo įteikimo minėtai šaliai asmeniškai arba nuo pristatymo į jos gyvenamąją vietą dienos. Šis laikotarpis negali būti pratęstas remiantis atstumu.“

Direktyva 2004/48

- 10 Direktyvos 2004/48 3 konstatuojamojoje dalyje, be kita ko, nurodyta: „be veiksmingų intelektinės nuosavybės teisių gynimo priemonių naujovės ir kūrybingumas slopinami, o investicijos mažėja. Todėl būtina užtikrinti, kad materialinė intelektinės nuosavybės teisė, kuri šiuo metu sudaro dalį [kurios didžioji dalis patenka į] *acquis communautaire*, būtų veiksmingai taikoma Bendrijoje“.
- 11 Direktyvos 2004/48 8–11 konstatuojamosios dalys išdėstytos taip:
- „(8) Valstybių narių intelektinės nuosavybės teisių gynimo sistemų skirtumai neleidžia tinkamai veikti vidaus rinkai ir užtikrinti vienodą intelektinės nuosavybės teisių apsaugą visoje Bendrijoje. Tokia padėtis neskatina laisvo judėjimo vidaus rinkoje ir nesukuria palankios aplinkos sveikai konkurencijai.
- (9) Šiuo metu esantys skirtumai taip pat silpnina materialinę intelektinės nuosavybės teisę ir suskaldo vidaus rinką šioje srityje. <...> Todėl valstybių narių teisės aktų šioje srityje suderinimas yra esminė tinkamo vidaus rinkos veikimo prielaida.
- (10) Šios direktyvos tikslas – suderinti teisės sistemas, kad vidaus rinkoje būtų užtikrintas aukštas, vienodas ir vieningas [intelektinės nuosavybės] apsaugos lygis.

- (11) Šia direktyva nesiekama sukurti suderintų teismų bendradarbiavimo, jurisdikcijos, sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo taisyklių ar nagrinėti taikytiną teisę. Yra Bendrijos dokumentai, kurie bendrais principais reglamentuoja tokius klausimus ir iš esmės yra vienodai taikomi ir intelektinei nuosavybei.“
- 12 Direktyvos 2004/48 1 straipsnyje numatyta, kad ji „nustato priemones, procedūras ir gynybos būdus užtikrinti intelektinės nuosavybės teisių gynimą“.
- 13 Šios direktyvos I skyriaus 2 straipsnio „Taikymo sritis“ 1 dalyje nurodyta:

„1. Nepažeidžiant priemonių, kurios yra ar gali būti numatytos Bendrijos ar nacionalinės teisės aktuose, jei tokios priemonės yra palankesnės teisių turėtojams, šioje direktyvoje numatytos priemonės, procedūros ir gynybos būdai yra taikomi 3 straipsnio nustatyta tvarka visiems intelektinės nuosavybės teisių pažeidimams, numatytiems Bendrijos ir (arba) atitinkamos valstybės narės nacionaliniuose teisės aktuose.“

- 14 Minėtos direktyvos II skyriaus 1 skirsnio 3 straipsnyje „Bendrasis įsipareigojimas“ nurodyta:

„1. Valstybės narės numato priemones, procedūras ir gynybos būdus, būtinus užtikrinti intelektinės nuosavybės teisių, kurioms taikoma ši direktyva, vykdymą [laikymąsi]. Tos priemonės, procedūros ir gynybos būdai turi būti sąžiningi, teisingi, neturi būti komplikuoti ar brangūs, ar sukelti nepagrįstą vėlavimą ar delsimą.“

2. Tos priemonės, procedūros ir gynybos būdai taip pat turi būti veiksmingi, proporcingi ir atgrasantys; jie turi būti taikomi tokiu būdu, kad nebūtų sukuriamos kliūtys teisėtai prekybai ir numatytų apsaugos priemonės [būtų numatytos apsaugos priemonės] nuo piktnaudžiavimo jomis.“

15 Direktyvos 2004/48 14 straipsnyje „Teismo išlaidos“ nustatyta:

„Valstybės narės užtikrina, kad laimėjusios šalies patirtas pagrįstas ir proporcingas teismo ir kitas išlaidas paprastai padengtų pralaimėjusioji šalis, jei tai neprieštarauja teisingumui.“

Nacionalinės teisės aktai

Vokietijos teisės aktai

16 Vokietijos civilinio proceso kodekso (*Zivilprozessordnung*, toliau – ZPO) 890 ir 891 straipsniai suformuluoti taip:

„890 straipsnis

Įpareigojimų susilaikyti nuo tam tikro veiksmo ir toleruoti tam tikrą veiksmą privertinis vykdymas

1. Jei skolininkas nevykdo jam nustatyto įpareigojimo susilaikyti nuo tam tikro veiksmo arba įpareigojimo toleruoti tam tikrą veiksmą, kreditoriaus prašymu pirmosios instancijos teismas skiria skolininkui baudą, o jei išieškojimas negalimas, skiria laisvės

atėmimo arba laisvės atėmimo iki šešių mėnesių bausmę. Kiekviena bauda negali viršyti 250 000 EUR, o visos laisvės atėmimo bausmės kartu sudėjus negali viršyti dvejų metų.

2. Pirmosios instancijos teismas, gavęs prašymą, turi įspėti apie gresiančią bausmę prieš ją paskirdamas, jei šio įspėjimo nebuvo įpareigojimus nustačiusiame teismo sprendime.

3. Be to, skolininkas kreditoriaus prašymu gali būti įpareigotas pateikti garantiją dėl bet kokios būsimos žalos, kuri per nustatytą terminą gali atsirasti dėl bet kokio kito pažeidimo.

891 straipsnis

Procesas, skolininko išklausymas, sprendimas dėl bylinėjimosi išlaidų nustatymo

Sprendimai pagal 887–890 straipsnius priimami nutartimi. Prieš tai turi būti išklausomas skolininkas. <...>“

Nyderlandų teisės aktai

¹⁷ Iš bylos medžiagos matyti, kad Nyderlandų Karalystė Direktyvos 2004/48 14 straipsnį į savo vidaus teisės sistemą perkėlė Nyderlandų civilinio proceso kodekso (*Wetboek van burgerlijke rechtsvordering*) 1019h straipsniu. Prašymą priimti prejudicinį

sprendimą pateikusių teismo teigimu, pagal šią nuostatą byloje, kurioms taikoma ši direktyva, gali būti priteistos didesnės, nei įprasta, bylinėjimosi išlaidos.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 18 Gavęs *Bayer* pareiškimą, grindžiamą teiginiu, jog pažeistas patentas, *Landgericht Düsseldorf*, sprendamas laikinųjų apsaugos priemonių taikymo klausimą, 2005 m. gruodžio 19 d. nutartimi (toliau – pagrindinė nutartis) uždraudė *Realchemie* importuoti į Vokietiją tam tikrus pesticidus, ten juos laikyti arba jais prekiauti. Skelbiant šį draudimą buvo nurodyta, jog jeigu jo nebus laikomasi, bus taikoma bauda. Be to, *Landgericht Düsseldorf* nurodė *Realchemie* pateikti informaciją apie komercinius sandorius dėl šių pesticidų ir perduoti turimas jų atsargas saugoti teismui. Šioje pagrindinėje nutartyje *Landgericht Düsseldorf* taip pat nurodė, kad *Realchemie* turi apmokėti bylinėjimosi išlaidas.
- 19 Remdamasis pagrindinėje nutartyje esančiu sprendimu dėl bylinėjimosi išlaidų, *Landgericht Düsseldorf* 2006 m. rugpjūčio 29 d. nutartimi dėl bylinėjimosi išlaidų nustatymo nutarė, kad bylinėjimosi išlaidos sudaro 7 829,60 EUR.
- 20 Be to, *Landgericht Düsseldorf* 2006 m. rugpjūčio 17 d. nutartimi, priimta pagal ZPO 890 straipsnį, nurodė bendrovei *Realchemie* į *Landgericht Düsseldorf* kasą sumokėti 20 000 EUR dydžio baudą (vok. k. „Ordnungsgeld“) dėl pagrindine nutartimi nustatyto draudimo pažeidimo (toliau – nutartis, kuria paskirta bauda) ir priteisė iš *Realchemie* bylinėjimosi išlaidas šiame procese dėl baudos skyrimo.

- 21 Remdamasis nutartyje, kuria paskirta bauda, esančiu sprendimu dėl bylinėjimosi išlaidų, *Landgericht Düsseldorf* 2006 m. rugsėjo 19 d. nutartimi dėl bylinėjimosi išlaidų nustatymo nutarė, kad bylinėjimosi išlaidos sudaro 898,60 EUR.
- 22 Be to, 2006 m. spalio 6 d. nutartimi *Landgericht Düsseldorf* nurodė *Realchemie* sumokėti 15 000 EUR dydžio periodinę baudą (vok. k. „Zwangsgeld“, ZPO 888 straipsnis) (toliau – nutartis dėl periodinės baudos), kad priverstų šią bendrovę pateikti informaciją apie komercinius sandorius dėl nagrinėjamų pesticidų, ir taip pat priteisė iš *Realchemie* bylinėjimosi išlaidas šiame procese dėl periodinės baudos.
- 23 Remdamasis nutartyje dėl periodinės baudos esančiu sprendimu dėl bylinėjimosi išlaidų, *Landgericht Düsseldorf* 2006 m. lapkričio 11 d. nutartimi dėl bylinėjimosi išlaidų nustatymo nutarė, kad bylinėjimosi išlaidos sudaro 852,40 EUR, neįskaitant palūkanų.
- 24 Visos šios *Landgericht Düsseldorf* priimtose šešios nutartys *Realchemie* buvo įteiktos praėjus keletui dienų po jų priėmimo.
- 25 2007 m. balandžio 6 d. pareiškimu *Bayer* kreipėsi į *Rechtbank 's-Hertogenbosch* (Nyderlandai) už laikinųjų apsaugos priemonių taikymą atsakingą teisėją, kad šis leistų Nyderlanduose vykdyti šešias *Landgericht Düsseldorf* priimtas nutartis.
- 26 2007 m. balandžio 10 d. nutartimi *Rechtbank 's-Hertogenbosch* už laikinųjų apsaugos priemonių taikymą atsakingas teisėjas patenkino *Bayer* prašymą pripažinti šešias *Landgericht Düsseldorf* nutartis vykdytinomis Nyderlanduose remiantis Reglamentu Nr. 44/2001.

- 27 2007 m. birželio 14 d. *Realchemie* kreipėsi į *Rechtbank 's-Hertogenbosch* su Reglamente Nr. 44/2001 43 straipsnyje numatytu skundu dėl 2007 m. balandžio 10 d. nutarties, prašydama ją panaikinti ir atsisakyti suteikti *Bayer* prašomą leidimą.
- 28 Ji rėmėsi Reglamento Nr. 44/2001 34 straipsnio pradžioje ir 2 punkte įtvirtintu atsisakymo pagrindu, iš esmės nurodydama, kad pagrindinė nutartis, nutartis, kuria paskirta bauda, ir nutartis dėl periodinės baudos negali būti pripažintos ir vykdomos kitoje valstybėje narėje, nes jos buvo priimtos nedalyvaujant *Realchemie* ir nesuren-gus žodinio proceso, ir kad taip pat negali būti pripažintos ir vykdomos trys nutartys dėl bylinėjimosi išlaidų nustatymo, nes jos yra sudedamoji pirmiau minėtų trijų nu-tarčių dalis.
- 29 2008 m. vasario 26 d. nutartimi *Rechtbank 's-Hertogenbosch* atmetė šį skundą kaip ne-pagrįstą ir patvirtino 2007 m. balandžio 10 d. nutartį. Jis manė, kad *Landgericht Düsseldorf* priimtos nutartys, net jei jos ir buvo priimtos remiantis vienos šalies pareiški-mais, yra sprendimai, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 44/2001 32 straipsnį, todėl gali būti vykdomos Nyderlanduose.
- 30 Dėl *Realchemie* argumento, kad *Bayer* prašymas vykdyti nutartį, kuria paskirta bauda, nepriimtinas, *Rechtbank 's-Hertogenbosch* nusprendė: aplinkybė, jog pagal šią nutartį *Realchemie* turi sumokėti 20000 EUR dydžio baudą į *Landgericht Düsseldorf* kasą, nepakeičia to, kad *Bayer* yra suinteresuota ir turi teisę į tai, jog *Realchemie* faktiškai sumokėtų į šio teismo kasą minėtą baudą kaip paskatą vykdyti pagrindinę nutartį, todėl *Bayer* gali šiuo tikslu siekti šios nutarties vykdymo Nyderlanduose.

31 *Rechtbank 's-Hertogenbosch* priteisė iš *Realchemie* bylinėjimosi dėl šio skundo išlaidas.

32 Šias bylinėjimosi išlaidas šis teismas nustatė pagal įprastą tvarką, o ne pagal Nyderlandų civilinio proceso kodekso 1019h straipsnį, kaip prašė *Bayer*.

33 *Realchemie* pateikė kasacinį skundą dėl 2008 m. vasario 26 d. *Rechtbank 's-Hertogenbosch* nutarties. *Bayer* pareikalavo atmesti kasacinį skundą ir pateikė priešpriešinį kasacinį skundą.

34 Šiomis aplinkybėmis *Hoge Raad der Nederlanden* nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokius prejudicinius klausimus:

„1. Ar [Reglamento Nr. 44/2001] 1 straipsnio sąvoka „civilinės ir komercinės bylos“ turi būti aiškinama taip, kad šis reglamentas taikytinas ir sprendimo, kuris apima įpareigojimą sumokėti baudą pagal [ZPO] 890 straipsnį, pripažinimui ir vykdymui?

2. Ar <...> direktyvos [Nr. 2004/48] 14 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad jis taikytinas ir teismo sprendimo paskelbimo vykdytinu procesams, susijusiems su:

i) kitoje valstybėje priimtais sprendimais dėl intelektinės nuosavybės teisės pažeidimo,

- ii) kitoje valstybėje priimtais sprendimais, kuriais buvo nurodyta sumokėti periodinę arba paprastą baudą dėl draudimo pažeisti intelektinės nuosavybės teisę pažeidimo,

- iii) kitoje valstybėje narėje priimtais sprendimais dėl bylinėjimosi išlaidų nustatymo, kurie grindžiami i ir ii punktuose nurodytais sprendimais?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

- 35 Savo pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas Teisingumo Teismo iš esmės klausia, ar nutartis, kuri apima įpareigojimą sumokėti baudą pagal nacionalinę nuostatą, kaip antai ZPO 890 straipsnį, patenka į Reglamento Nr. 44/2001 taikymo sritį, apibrėžtą šio reglamento 1 straipsnyje.

- 36 *Hoge Raad* nurodo, kad abejonių šiuo klausimu jam kyla dėl kelių aplinkybių. Visų pirma, šio teismo nuomone, kalbama apie baudą, skiriamą už teismo nustatyto draudimo pažeidimą, kurią teismas paskiria privačios šalies prašymu ir kuri vis dėlto atiteks ne *Bayer*, o Vokietijos valstybei. Toliau ši bauda bus išieškoma ne privačios šalies ar jos vardu, bet *ex officio*. Galiausiai faktiškai išieškos Vokietijos teismo institucijos.

- 37 Atsižvelgdama į šias aplinkybes, Nyderlandų vyriausybė mano, kad Vokietijos teismo nutartis, kuria *Realchemie* paskirta bauda, pagal savo pobūdį nepatenka į Reglamento Nr. 44/2001 taikymo sritį, nes jai būdingi viešosios teisės požymiai. Tačiau Vokietijos vyriausybė ir Komisija mano, kad ši nutartis patenka į Reglamento Nr. 44/2001 taikymo sritį, nes pagrindinė byla, su kuria ji susijusi, priklauso civilinių ir komercinių bylų sričiai, kaip ji apibrėžta šiame reglamente.
- 38 Visų pirma svarbu priminti, kad santykiuose tarp valstybių narių, išskyrus Danijos Karalystę, Reglamentas Nr. 44/2001 nuo šiol pakeičia Briuselio konvenciją, todėl Teisingumo Teismo pateiktas šios konvencijos išaiškinimas taip pat taikomas ir šiam reglamentui, kai pastarojo nuostatas ir Briuselio konvencijos nuostatas galima laikyti lygiavertėmis (žr., be kita ko, 2009 m. rugsėjo 10 d. Sprendimo *German Graphics Graphische Maschinen*, C-292/08, Rink. p. I-8421, 27 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką). Be to, iš Reglamento Nr. 44/2001 19 konstatuojamosios dalies matyti, kad, aiškinant Briuselio konvenciją ir minėtą reglamentą, reikia užtikrinti tęstinumą.
- 39 Šiuo klausimu reikia konstatuoti, kad Reglamento Nr. 44/2001 taikymo sritis, kaip ir Briuselio konvencijos taikymo sritis, apribota „civilinių ir komercinių bylų“ sąvoka. Šią taikymo sritį iš esmės nulemia teisinių santykių tarp ginčo šalių ar jo dalyko pobūdį apibūdinančios aplinkybės (šiuo klausimu, be kita ko, žr. 2009 m. balandžio 28 d. Sprendimo *Apostolides*, C-420/07, Rink. p. I-3571, 42, 45 ir 46 punktus bei jame nurodytą teismo praktiką).
- 40 Konkrečiai kalbant, kiek tai susiję su laikinosiomis priemonėmis, Teisingumo Teismas mano, kad jų pateikimas į Briuselio konvencijos taikymo sritį priklauso ne nuo jų pačių pobūdžio, o nuo teisių, kurių apsaugą jos užtikrina, pobūdžio (žr., be kita ko, 1979 m. kovo 27 d. Sprendimo *de Cavel*, 143/78, Rink. p. 1055, 8 punktą ir 1998 m. lapkričio 17 d. Sprendimo *Van Uden*, C-391/95, Rink. p. I-7091, 33 punktą).

- 41 Nagrinėjama atveju, nors pagal ZPO 890 straipsnį pagrindinėje byloje nagrinėjama bauda yra bausminio pobūdžio ir nutarties, kuria ji paskirta, motyvuose aiškiai kalbama apie šios bausmės baudžiamąjį pobūdį, vis dėlto šioje byloje nagrinėjamas tarp dviejų privačių asmenų kilęs ginčas, kurio dalykas – leidimas Nyderlanduose vykdyti šešias *Landgericht Düsseldorf* priimtas nutartis, kuriomis šis teismas, nagrinėdamas *Bayer* pateiktą pareiškimą, grindžiamą teiginiu, kad pažeistas patentas, uždraudė *Realchemie* į Vokietiją importuoti tam tikrus pesticidus, ten juos laikyti ir jais prekiauti. Taip pradėtu procesu siekiama apginti privačias teises ir jis nereiškia, kad viena iš ginčo šalių vykdo viešosios valdžios prerogatyvas. Kitaip tariant, tarp *Bayer* ir *Realchemie* esantis teisinis santykis turi būti laikomas „privatinės teisės reglamentuojamu teisiniu santykiu“, todėl jį apima sąvoka „civilinės ir komercinės bylos“, kaip ji suprantama pagal Reglamentą Nr. 44/2001.
- 42 Iš tiesų iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti: *Landgericht Düsseldorf* nutartimi *Realchemie* pagal ZPO 890 straipsnį paskirta bauda, vykdamas nutartį, turi būti sumokėta ne privačiai šaliai, bet Vokietijos valstybei; bauda išieškoma ne privačios šalies ar jos vardu, bet *ex officio*; ir galiausiai faktiškai ją išieško Vokietijos teismo institucijos. Vis dėlto šie specifiniai Vokietijos teisėje reglamentuotos vykdymo procedūros aspektai negali būti laikomi nulemiančiais teisės į vykdymą pobūdį. Iš tikrųjų šios teisės pobūdis priklauso nuo subjektyviosios teisės, dėl kurios pažeidimo buvo nurodyta vykdyti, t. y. šioje byloje *Bayer CropScience* teisės išimtinai eksploatuoti patentu saugomą jos išradimą, kuri neabejotinai patenka į civilinių ir komercinių bylų sritį, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 44/2001 1 straipsnį, pobūdžio.
- 43 Galiausiai, kalbant apie procedūros taisykles, pagal kurias prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turės vykdyti nagrinėjamas nutartis, reikia pažymėti, kad šis teismas šiuo atžvilgiu neuždavė klausimų, todėl dėl to nereikia priimti sprendimo.

- 44 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, atsakymas į pirmąjį klausimą yra toks: Reglamento Nr. 44/2001 1 straipsnio sąvoką „civilinės ir komercinės bylos“ reikia aiškinti taip, kad šis reglamentas taikomas teismo sprendimo, kuris apima įpareigojimą sumokėti baudą, siekiant priversti laikytis civilinėje ir komercinėje byloje priimto sprendimo, pripažinimui ir vykdymui.

Dėl antrojo klausimo

- 45 Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas Teisingumo Teismo iš esmės klausia, ar Nyderlanduose pradėto teismo sprendimo paskelbimo vykdytinu proceso, per kurį prašoma pripažinti ir vykdyti šešias nutartis, priimtas Vokietijoje nagrinėjant bylą, kurioje siekiama priversti laikytis intelektinės nuosavybės teisės, bylinėjimosi išlaidas apima Direktyvos 2004/48 14 straipsnis, kuriuo valstybės narės įpareigojamos užtikrinti, kad laimėjusios šalies bylinėjimosi išlaidas paprastai padengtų pralaimėjusi šalis.
- 46 Reikia priminti, kad pagal Direktyvos 2004/48 1 straipsnį direktyvoje nustatomos visos priemonės, procedūros ir gynybos būdai, skirti intelektinės nuosavybės teisių gynimui užtikrinti. Be to, pagal šios direktyvos 2 straipsnio 1 dalį šios priemonės, procedūros ir gynybos būdai taikomi 3 straipsnio nustatyta tvarka visiems intelektinės nuosavybės teisių pažeidimams, numatytiems, be kita ko, atitinkamos valstybės narės nacionalinės teisės aktuose. Taigi minėtos direktyvos taikymo sritis iš principo gali apimti teismo sprendimo paskelbimo vykdytinu procesą.
- 47 Taip pat reikia pažymėti, kad pagal Direktyvos 2004/48 10 ir 11 konstatuojamąsias dalis šios direktyvos tikslas – derinti valstybių narių teisės aktus, kad vidaus rinkoje būtų

užtikrintas aukštas, vienodas ir vieningas intelektinės nuosavybės apsaugos lygis, ir ja nesiekama įtvirtinti suderintų teismų bendradarbiavimo, jurisdikcijos, sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo taisyklių ar reglamentuoti taikytinos teisės. Be to, kaip pabrėžiama 11 konstatuojamosios dalies antrame sakinyje, Bendrijos dokumentai, kuriais bendrais principais reglamentuojami tokie klausimai, iš esmės taikomi ir intelektinei nuosavybei.

- 48 Direktyvos 2004/48 14 straipsniu siekiama sustiprinti intelektinės nuosavybės apsaugos lygį, vengiant, jog nukentėjusioji šalis būtų atgrasinta pradėti teisminį procesą, kad apgintų savo teises.
- 49 Taigi šios nuostatos aiškinimas, kad ji taikoma ir teismo sprendimo paskelbimo vykdytinu procesui ir sprendimams, susijusiems su tokio proceso bylinėjimosi išlaidomis, atitinka ir bendrąjį Direktyvos 2004/48 tikslą derinti valstybių narių teisės aktus, kad vidaus rinkoje būtų užtikrintas aukštas, vienodas ir vieningas intelektinės nuosavybės apsaugos lygis, ir specialųjį šios nuostatos tikslą – vengti to, kad nukentėjusioji šalis būtų atgrasinta pradėti teisminį procesą savo intelektinės nuosavybės teisėms apginti. Vadovaujantis minėtais tikslais, intelektinės nuosavybės teisių pažeidėjas paprastai turi prisiimti visas savo veiksmų finansines pasekmes.
- 50 Todėl atsakymas į antrąjį klausimą yra toks: vienoje valstybėje narėje pradėto teismo sprendimo paskelbimo vykdytinu proceso, per kurį prašoma pripažinti ir vykdyti sprendimą, priimtą kitoje valstybėje narėje nagrinėjant bylą, kurioje siekiama priversti laikytis intelektinės nuosavybės teisės, bylinėjimosi išlaidos patenka į Direktyvos 2004/48 14 straipsnio taikymo sritį.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- ⁵¹ Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiai teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (didžioji kolegija) nusprendžia:

- 1. 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo 1 straipsnio sąvoką „civilinės ir komercinės bylos“ reikia aiškinti taip, kad šis reglamentas taikomas teismo sprendimo, kuris apima įpareigojimą sumokėti baudą, siekiant priversti laikytis civilinėje ir komercinėje byloje priimto sprendimo, pripažinimui ir vykdymui.**
- 2. Vienoje valstybėje narėje pradėto teismo sprendimo paskelbimo vykdytinu proceso, per kurį prašoma pripažinti ir vykdyti sprendimą, priimtą kitoje valstybėje narėje nagrinėjant bylą, kurioje siekiama priversti laikytis intelektinės nuosavybės teisės, bylinėjimosi išlaidos patenka į 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/48/EB dėl intelektinės nuosavybės teisių gynimo 14 straipsnio taikymo sritį.**

Parašai.